

de două ori în septembra: Joi-a și
Dominecă; era cându-vă pretinde im-
portanța materialelor, va eșa de trei sau
de patru ori în septembra.

Prețul de prenumerare,

pentru Austria:

pe anu întregu	8 fl. v. a.
dumetate de anu	4 fl. v. a.
patru	2 fl. v. a.
pentru România și strainetate:	
anu întregu	12 fl. v. a.
dumetate de anu	6 fl. v. a.

Invitare de prenumerare

ALBINA

pe semestrul al II-lea, resp. patru în al III-lea al anului curînt.

Preturile și condițiunile se reduc în fruntea foi și resp. le-am publicat în urmă precedenți.

Budapest, în 12/24 iuliu 1875.

Dejă foile domnilor se ocupă de — ordinea lucrărilor Dietei ce are să se întrună la 28 augustu.

Acăsta Dietă, după sotocălă a celor doi, pana pe la 20 sept. său döra să mai lungu, se va ocupa de — verificări, de constituirea sa, și de desbaterea adresei.

Apoi va alege delegația, carea în data se va ocupa de lucru, adecă de votarea speselor comuni pentru anul viitoru 1876.

Pana pela mediloculu lui optomvre, asiă se crede, că delegația vor fi votată cele vr'o suta si vr'o döuedieci si mai côteva milioane!

După aceea Dietă și va continua ea — marile afaceri, adecă se va apucă să ea de votarea bugetului pentru 1876, să se astăpta, că pana la feriele de crăciun să de anul nou, să acă se vor fi decretat cele vr'o döue sute si patru-dieci si côteva milioane pe umerii tieri, adecă ai bietelor popoară!

Astfelui — optimistii. Cei cam mai pessimisti pretind, că — este fora exemplu, să deci ne'ndreptatulă a astăptă, că Dietă magiara să termine unu bugetu asiă de curendu, mai vertosu — avendu acelă a trece să prin casă magnatilor, între cari din urma tocmai astadi se află multi opositionali!

Si asiă — destulu că cu ajutoriul „Dielui magiara,” naltă stevanire liberală are să-si ajunga fericita — anul de dile alu vîtiei, de cîndu adecă este la putere, devenita acă, pentru d'a reformă, regulă, economisă și imbunătățirea tieri si a poporului, fora insă d'a fi facutu altă, decătu — să mai sentita tuturor — calamitatea, seracă, anarchia publică!

Acăsta definitiune practica are să o căsige fusiunea si liberalismulu ministeriulu Wenkheim-Tisza după prevestirile ce ni facu organele acestui ministeriu, despre intentiunile sale.

Să ni dica totă lumea — mintiunosi și calumniatori, de că nu va fi asiă!

Si apoi, implinindu cu fericire unu an la putere, acestu — minunatu de geniale si librale ministeriu, (— nota bene, de că va fi se implenasca!) — firesce că coa mai de aproape ingrigire va trebui să-i fie: cum să-si intocmeșca treburile, pentru ca — să mai implenasca — totu cu ajutoriul „Dielui magiarilor” — să alu duioala anu — asemenea fericit?

Primă trebuintă va fi, precum dămu cu socotăla, atunci, de că nu mai nainte — a contrage unu imprumutu, cu condițiuni — firesce orientali, adecă turcesc, firesce, căci spre Oriente tindește noi. Vremu să dicem, că domnii nostri, mergendu de a dreptul a ocupă si civilisă Oriente, firesce — imitădă pre Turcia, specialmente incătu pentru depredarea tieri si imbogatirea bancarilor straini, — parte pentru d'a face pre popora domoile, ca să primăsca civilisatiunea, adecă mintiu' in locu de cultura si libertate, parte pentru d'a face pre bancari amici buni, ca să-i alba spriginitori intru acestu mare opu!

Nici că i-sar siedé acestui „liberal” ministeriu, a stevană atâtă tiru,

fora nici una „operatiune finantiale,” cum se diou astadi imprumuturile de statu!

Astfelui — de tōte este vorba, de tōte sciu să vorbescă foile, numai — despre usiurarea sarcinelor publice, nevoieelor poporului — nime nu scia să spună nemică!

Si într'acea totu mai multu se dovedesc, că — Dieu recoltă n'o să ni aduca multi bani in tiéra, er — esecuționile de dări, o să lase bietului poporu cosurile găle si copii plangendu de fome!

Tocmai o scire din Transilvanía sună, că 3000 de locuitori din Secuime si din tiér'a Bersei stau să emigredie in Romania, er domnii dela potere fecera iute intrebare, că — ce este caușa?

Dar — ce altă să fie caușa, decătu că — la noi poporulu nu mai pote trăi de domni si de sarcine! De că ar avea a face cu turci, s'ar rescolă si la noi, casă in Bosnia si Erzegovina!....

Dar fi Romania măcar de trei ori cătu e, ca să emigrăm — tōte poporale, cu micu cu mare acolo, si să lasăm pre domni magiari si cu magiaronii loru si cu — siogorii loru de peste Laita, să-sijocă — ei de ei senguri mandre-le, pana vor plesni de sburdati! —

Passivitatea începe a fi apreciată!

Este pentru antai'a óra, că o foia domnească, si inca cea mai vodăta si mai latita dintre tōte, „P. Lloyd” celu atâtă de desu inspirat de susu, se occupă cu seriositate de passivitatea nationalităților, punendu temeu pre ea si afand'o forte pericolosa.

O face acătă numită foia in nrulu său de dominecă trecuta, (nrulu 163,) intr'unu articolu special de fondu, luandu in consideratiune passivitatea asiă cum incepă a se manifestă ea nu numai in Transilvanía, ci si la poporulu serbescu. Despre cea-ce se prepară peste totu la Romanii din Ungaria si Banatu, domnii nostri inca nici nu visădă!

„P. Lloyd” — recunoșce, că invingerea morale a magiarismului de la putere, căsigața prin trantirea multor candidati ai nationalităților in cercuriile nemagiare, si-are si partea sa cea intunecosă; reconoșce că — dieu nu eră, tocmai spre stricarea ideiei de statu magiara — de că invingean mai multi candidati ai nationalităților la alegeri. Căci:

„Acesti domni, adecă deputati naționalităților, sunt — ce e dreptu, intre tōte imprejurările cătu se pote de nesuferibili in parlamentulu magiara; de ora-ce ei, fiindu totalminte preocupati in sferă politicei loru naționale, pururi sunt dispusi a lasă freu liberu furorei loru, er la celealte proprije lucrări ale casei, ei nu participa de felu, ba ei nu dau chiar nici desluciri despre cerstantele speciali din cercurile ce — prezenta, cătra acătă ei sunt cei — declamatiunile loru găle, cu scene — cele iritatiorie, pre cari — le produc numai pentru scandalu.”

„Si totu — de că nu este ne'ntemiată judecată, a mai bine este a suferi acestea tōte, mai bine a primă luptă a despre dreptul de statu — pe terenul său propriu, a acestui dreptu, cu reconoscere spontană fapteca a acestui dreptu, totu mai prin ocuparea acestui teren, care are reconoscere apoi medilocitu se comunica si poporatiunilor, ce privesc in acesti deputati pre reprezentanții loru.

„Passivitatea este celu mai reu inamicu alu acestei relatiuni. In acestu punctu constituutiile se asemenea muierilor, pre cătu adeoa si pentru unele si altele nemică nu este mai periculosu, de cătu nepassarea de ele!....“

Amintesce apoi, cum la alegerile trecute nu numai in Transilvanía, unde referintă a remasă cea vechia si ideia de activitate n'a facut progresu la Români, dar — chiar si serbi, alta data atâtă de zelosi pre terenulu alegerilor, acum se aretara fără cunctatori si — pucinu caldi!

In fine amintesce de — specialul si singularul casu din cerculu alu duoi-lea alu Mercurii, unde la 6 iuliu — nici un alegatoriu nu se ivă pentru d'a esență actului de alegere!

Despre celealte cercuri romane din Transilvanía — nu scie nemică, si anume nu scie, că óre acea unanimitate, cu carea se alesera mai pretotindeniā prin acele deputatii, anume in pările Nașaudului, óre din căti alegatori vor fi constata?

Dauna — nu se teme laudatulu or ganu, că va suferi statul prin acăsta abstinentia, dar totu si este unu lucru fără genante, a vedé o fractiune din poterile poporului retragendu-se superata la o parte, intr'unu anghiu.

„Intre Romanii Transilvănei de la 1848 s'a formatu o classe de inteligintă si functionari mai nalti, militaristi, preoti, profesori, advocati etc. care in totu casulu representa o potentia crescută spirituală in acele părți si ar potă se intărăscă elementele magiare, dar prin nefericită abstinentia se perde mai de totu....“

Unică mangaiare a lui „P. Lloyd” e, că incetandu acum sfasiarea intre partitele magiare, acestora acuma fuisseionate, li va succede prin potentiată loru potere atractiva, a infrange nefericită passivitate a Romanilor din Transilvanía! —

Slaba, fără slaba mangaiare ce si-oface campionulu guvernamentalu!

Elu, de că ar avea ochii deschisi, ar trebui să văda si să reconoșca, cumcesă tocmai poterea fusionata a domnilor — este, carea prin potenția sa nașaudă si violente — a adus passivitatea la o mai mare perfectiune si — a adus si pre Romanii din Ungaria si Banatu, ca să o reclame cu tota eșergă si ei, ca unică politica națională, corespondintă constituutiile si administratiunile magiare absolutice, demoralizatoare de popor!

„P. Lloyd” nu tiene passivitatea Romanii de pericolosa pentru procesu si regenerare a statului magiara.

Semnu că domnii de la putere — au pricepu inca, său se facu a nu primește adeverată insemențate a passivității; semnu că ei nu sciu bine cumpeni, ce va să dica pentru unu statu, carele vră să fie numeratul intre cele culte si de dreptu, vră să se organizese si asecură, — declararea — astadi a unei a patră, mane a unei a trei a părți, si döra poimane a döue părți de trei din poporatiunea sa, că — nu vră să scie nemică de drepturile si libertățile sale publice mintiu'ose, si — că respingu de la sine esserciare a celor, ne-avendu nici cătă incredere, stima, si iubire cătra supremii factori legalativi si administrativi ai statului, si supunendu-se legilorloru si ordinatiunilor — numai de nevoia!

Prenumeratii se facu la totu dd. correspunđinti ai nostri, si de a dreptul la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactarea, administratiunea seu speditură; că vor fi nefrancate, nuse vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicări de interesu privat — se respunde cătă 7 sr. pe linia; repertile se facu cu pretin scaduț. Prețul timbrului cătă 80 sr. pentru una data se anticipă.

Ori cum primul pasu de aprețuire a acestei abnormități in corpulu si organismul statului magiaru — lu-fecă „P. Lloyd,” noi i recomandăm si lui si patronilor său amicilor sei de la putere, să nu se opresca la atâtă, ci — să mărgă aprețindu mai de parte, in tōte consecintele sale passivitatea nationalităților — cea actualmente existante, precum si — cea-ce se pregătesc, si noi suntemu convinsi, că — fie domnii de la putere patrioti, fie egoisti, nu vor potă a nu si forțe ingrijiti asupra urmărilor, asupra viitorului!

Ună trebue să protestăm solenelu, in contra insinuatiunei cu totulu ne'ntemiate, că — deputatii nationali — afara de politică de statu si de nationalitate, despre celealte intrebări ale tieri, bănicile cercurilor — nu s'ar fi interesat. Adeverul e, că — ori unde si ori cătu ei au incercat a se interesa, pururi au fost respinsi, tocmai pentru că au fost ei.

Celu mai elatante exemplu ni sunt in acăsta privintia propunerile facute intru interesulu fostei granită militari.

Budapest, în 24 iuliu n. 1875.

Din strainetate inca avemu cătăva fără interesanti de notat.

Rescolă crestinilor din Hercegovina, atâtă se cărti si desprețui de dragutul nostru stepanitorii din căci si din colo de Laita, pana canda ne suprinseră scirile oficiale, cumca revoluție — forțe armate, vama lovirile turci cătă se intemplă, esira reu pentru turci, si in fine cumca cordonul austriac de la granita a trebuitu iute intarit!

Din Spania, continua si sofi scris totu despre inaintarea armatei regale si — strătorirea Carlistilor, cari dejă perdura o multime de interure si de soldati, arme si munitioni.

Adunarea națională a Franciei — totu nu vră să moră: ea votă prorogarea de la 4 aug. pan' la 4 noiembre, de unde urmă, că alegerile novei adunări si a senatului abia vor potă aibă locu in prima vîră anului viitoriu. Intri'acea adunarea prezente votădia inuga mare bugetulu anului 1876, a cărui suma totală pentru cheltuile e: 2569 de milioane franci, intre cari interesele d'apă deținătorii publici facu: 1182 milioane, restul de 1387 acoperindu trebuințele tieri. Deficitu nu se prevede!

Budapest, în 22 iuliu n. 1875.

Are nerăsuarea — óre-cine, de buna séma corpu de banii d'apă b. Wodianer, a ne — căca in „P. Lloyd” de astăzi, pentru că in miscamintele electorale din cerculu Oravitiei, am aperat candidatură a lui Mangiuca, defaimandu pre — „alegorii liberali” si mai vertosu pe unu „barbat particulari onorabil.”

„Mintiu'osele faime si calumnie, ce se respondă in ei din urma troi nri ai Albinei in acăsta privintia, sunt chiar revoltagioare!”

Sunt faime mintiu'ose si calumnie? — Ei bine, dati-ne in judecata; sciti că judecătile sunt ale vostre.

Sunt revoltagioare? — Ei bine revoltagioare! — cine ve opresce!

Noi cei de la „Albina,” n'am sprinținit candidatură a lui Mangiuca; ba inca am bănuit-o.

Ceea-ce noi am aperat, a fost dreptul si legea; ceea-ce noi am atacat si inferi, a fost scandalosele abuzuri si coruptiuni facute pe facia, er de domnii corespondenti ai nostri inspirate specialmente.

Facia de acestea — este o ticalosie colosală a celor atacati cu date speciali, a vorbi de mintiu'ni si calumnie. De către vră spalati de peccate, arete naintea judecătoriei competinti, că — cele dise despre ei — nu sunt adeverate, ci scornuri malitioase. Pana nu arăta acăsta, nu li ajungu nemică injurăriile contra Albinei si denuncările vomate in contra lui Babessi — prin fai straine; pana atunci ei, „onorabilii acor partculari de

Institutulu notariloru publici.

votat de Diet'a trecuta, cu 1. aug. adeca in punctu avandu sà intre in vietia, si ca unul nou, publicul fiindu neconoscutu, trei notari publici romani — intreprinsera a-lu popularis, splicandu-lu intr'o brosura, in trei limbi: romanesc, unguresc si nemtesc. —

Acei trei notari publici romani — sunt domnii: Dem. Bonciu din Aradu, Mih. Bezanu din Lugosiu si Dr. Aur. Maniu din Oravicia. Propriamente autorul principal, dupa cum suntemu informati, este Bonciu, ér cealalti doi au contribuit la completare si mai verosu la prelucrare in limbile cea romana si cea germana. —

Cerendu-ni-se publicarea opisiorului in fóia nostra, intru interesul on. publicu romau, si apretiuindu noi utilitatea, éta facem — se urmedie ac:

Inveniatura

pentru poporul romanu

despre

legea in privint'a notariloru publici regesci.

Legea despre notarii publici regesci cu 1. augustu 1875 intra in vietia in tota Ungheria si Transilvania; si fiindu ca acésta a lega atinge mai de aproape tota classele poporului din tiéra: este de lipse, ca publicul celu mare se cunoscă cătu se pote de bine acésta lege si folosulu celu mare, ce pote trage in institutiunea notariatului publicu. Din acestu punctu de vedere am cugetata a face unu bunu serviciu poporului romanu, daca in o mica brosura spre orientare si inveniatura i vom face cunoscata nainte de tota favorulu si folosulu celu mare, ce este impreunatu cu institutiunea notariatului publicu, apoi terenul de activitate alu notariloru publici, si in urma i vom enumera tassele fissate pentru lucrul nota- rului publicu.

I.

Folosulu impreunatu cu notariatulu publicu in genere.

Notariatul publicu reg. e unu organu autenticu, redicatu prin statu pe séma publicului tierei, pentru a regulá si ispraví trebile si afacerile de dreptu privatu a pàtilor si suraturice indata la incepitul loru.

Intre motivele ministrului de justitia, cu cari a subternutu dietei proiectul de lege despre notariatulu publicu, se cuprindu urmatorele:

"Notariulu e o persona investita prin statu cu autenticitate publica, a cărei chiamare e: ca despre afaceri si despre fapte, cu cari sunt impreunate urmari de dreptu, se compuna documente cu potere publica si autentica," — mai departe:

Diligint'a, punctualitatea si conscientiositatea sunt acele insusiri, pre cari legea si juramentul le face de detorintia notariului publicu. Nepartialitatea este fundamentalu increderei in institutiunea notariatului si in legatura cu acésta a indetorirea notariului publicu, ca la compunerea documentelor se nu fie numai unu factoru mechanicu, ci se sprigesc pàtile cu svatul seu juridic ca jure-consultu."

Prin urmare: notariulu publicu regescu peste totu se pote privi de consultatoriu, svatutoriu si scriitoriu poporului in tota afacerile sale de dreptu. Notariulu reg. deci are dreptu si detorintia, pentru o tasse ne-ensemnata, a compune, a scrie tote documentele poporului, cu potere autentica si neresturnava, indata ce densulu la acésta este provoca- tu prin cineva.

En se vedem acuma, ce insusire si ce potere are unu atare documentu?

1. Documentulu facutu de notariulu publicu reg. are potere de documentu publicu si au- tenticu.

Din acésta urmádia de sine, ma spune apriatu si legea notariala — că autenticitatea si validitatea, precum si cuprinsulu unui documentu notarialu, daca acesta este provo- diutu cu tota recerintiele prescrise de lege, nu se pote trage la indoiela nainte a judecatoriei, nici afara de judecatoria, prin ur- mare: celu ce are unu documentu publicu in mana, este scutitu de ori-ce procesu, in aceea ce privesce subscrisarea, obligatiunea si cu- prisulu acelui documentu.

Insa si acésta imprejurare este uno folosu forte mare pentru cei ce vendu, cum- pera, schimba ceva ori se deobligă la impre- nirea cutarui lucru, ori platirea cutarei sume. —

2. Notariulu publicu este indatoratu aici si a conosce forte bine tota legile tierei.

Inainte de a compune documentul pàtilor este detoriu a se convinge despre adeverat'a dorintia a pàtilor, mai departe a le lumina si inveniá despre aceea, că — ce ieră legile patriei nostre, si ce nu. Dreptu aceea se presupune nu numai, ci chiar se si pre- tinde dela notariu, ca documentele se le compuna in intielesulu legilor, se incunagu espressiunile dubie, precum si din cari s'ar poté nasce atare neintielegere ori procesu. Acestea se pretindu de la notariu publicu prin lege, deorece elu este responsabilu cu postulu seu si cu cautiunea sa, depusa la tribunalu, pentru tota daunele, cari s'ar nasce pàtilor din sminta seu neingrigirea lui. Notariulu publicu reg. ne functionau ca advocatu nu reprezenta numai un'a séu alta parte, ci standu elu peste interesele pàtilor, repre- zinta voint'a imprumutata, si interesele ambelor parti, elu esplica si talmacosece le- gile pentru ambele parti.

3. Notariulu publicu totdeaun'a si ne- intreruptu stà spre dispusestiunea publicului. Dreptu aceea, pàtile nu-si silite pentru orice lucru neensemnatu, d. e. pentru legalisarea subscririi, autenticarea copiei, pentru abdicarea de arenda, pentru admontiune etc. a merge la judecatoria si astepta acolo cu dilele si cu septemanile, pana candu i se implinesce dorint'a, precum astepta pana acum la organele publice, cari — firesce din caus'a că se astau pré multu ocupate cu alte lucruri mai pondorose, erau impedeate de aimplini asemenea lucrari secundarie, — ci vor merge dela 1-a Augustu incolo la notariulu publicu, care numai decatá lo va implini acele lucruri.

4. Notariulu publicu este detoriu a tiené in secretu tota afacerile pàtilor. La acésta lu-deobligă legea si juramentul seu. Si deorace la facerea documentelor, daca notariulu publ. cunosc pàtile in persoana nu se recore nici unu matore: urmádia de sine, că secretulu despre afacerile pàtilor, despre regularea causalorloru juridices este garantat din destulu.

5. Documentele originali, ce s'au facutu prin notariu si s'au subscrisu prin parti se parstredia in locu securu in archiv'a notariatului publ. Pàtile capeta dela elu editiunea autentica, carea dupa lege totu acea potere o are, ca si documentul originalu. Si daca partea si-perde editiunea autentica: pote capeta dela notariu unu duplicata. In acestu casu inseedit una perduta trebue amortisata prin judecatoria. Din acésta urmáza, că documentele pàtilor nu se potu falsifică, deorece originalul se pastră in archiv'a notariatului publicu.

6. Documintele notariali se potu esse- cută judecatoresca fara nici unu procesu. Acésta este cea mai favorabile si mai salutaria dispositiune in legea notariala. Va se dica: celu ce are unu astfelu de documentu notarialu in mana, in care se cuprinda atare contractu de arenda, de literare (furnisire,) de vindere si cumparare, de intreprindere ori obligatiune etc. — indata ce in acelui documentu se spune apriatu obiectul oblegamentului si terminulu implinirei: nu mai este silitu si a continua procesu naintea judecatoriei in contra detorantului, nu mai este silitu a cheltuit o multime de bani pentru timbrul procesului si pentru lucrului advocatalui, nici nu trebue se astepta cu lunile si cu anii pana se finescu tota pertractariile, se aduce sentintia, se apeléda si de doue-ori etc. ci este indreptatitu, pe basa unui documentu notarialu, a cere indata, la terminu, executiune judecatoresca. Executiunea are se a si efentuasca fara amenare, si daca esecutuluar face exceptiun' in contra executiunei: acésta nu impedece nici efentuasca executiunea, nici transferarea obiectelor miscatiori la altu locu, ci impedece pe unu scurtu timpu numai licitarea aferenti esecutate. Din valoarea esecutabila a documentelor notariali urmádia că la imprumuturi de bani este cu multu mai bine si mai practicu, a face obligatiune naintea notariului publicu, decatá a subscrie atare cambiu (politia,) deorece politia la terminulu platirei trebue mai nainte a se protesta, a se improusu la tribunalu, a se pertracta, si numai atunci se pote face esecutiunea adeverata, daca dupa tota aceste forme si afaceri processuali creditorulu are sentintia valida in mana; pe candu la obligatiunea facuta prin notariu se ordina si se efentuiesce esecutiunea fara nici o actiune, pertractare, asaltare de martori, mandatul de platire, ori sentintia, apelata; prin urmare nu se recore nici timbru, nici alte spese processuale.

7. Notariulu publicu in prim'a linia este responsabilu pentru timbrul, co trebue pusul pe documentele si esibitele facute prin elu. Acésta dispusestiune a legei este de mare folosu pentru poporu, căci esperint'a de tota dielele ne-a aratatu din destulu, cătu de multi au suferit pana acum pedepse grele de tasse indoite si intreite, cari ne fiindu versati in legile timbrelor si a tasselor, au aplicat timbre necorespondintore actului facutu, seu că au facutu tardiu aretarea actelor, dupa cari se arunca tassa erariala, la oficiul de contributiune. Pàtile dara, caror'a notariului publicu va face documente, nu vor fi espuse la astfelu de urmari grele.

8. Este o mare bunetate pentru poporu si imprejurarea, că tassele seu adeca onorariulu notariului publicu pentru lucrul seu sunt fissate si hotarite. Acesto tasse sunt forte nici si neensemnatu, precum acésta se va vedea mai la vale din esemplile ce se enumera. De aci urmádia, că cu notariulu publicu nu se pote face nici o tocniela in privint'a pretiului pentru lucrul seu. Totu insulu scie nainte, că ce, si cătu are se plătesca notariului publ. si usiá nu pote ave te mere, că va fi tassat cu o suma mai mare decatá ce compete dupa lege. —

II.

Despre documintele, ce negresitu sunt a se face prin notariulu publicu.

Nu e silitu nimenea a-si face documentele sale la notariulu publ. Legea notariala a lasatu si mai departe in voi'a pàtilor de a-si face documentele sale si la advocatu,

preotu, ori investitoriu, dar firesce astfelu de documente nici din departe nu potu avea sece potere, ce are documentul notarialu, precum aretaratu in cele insirate pana aci. Cu tota aceste legea enumera căte-va casuri, unde documentul in totu casulu, negresitu trebue se se faca prin notariulu publicu; căci la din contra documentul n'are nici o potere, nici o valoare, adeca: unu astfelu de documentu, fie facutu in scrisu seu cu gur'a, se privesco ca si candu nici nu s'ar fi facutu.

Casurile, in cari negresitu trebue se se faca documentu notarialu sunt urmatorele:

a) contractele de casatoria, cari se facu intre mire si miresa, barbatu si socia, ori intre parintii acestor'a in priviti'a diestrei; mai departe: despre vindere si cumparare, despre donare (daruire,) despre schimbare, si despre imprumuturi, ce se facu intre persoanele acum numite.

b) recunoscinti'a si atestarea despre primirea diestrei, precum sunt: — recunoscinta despre sum'a banilor, ce ii-a primitu barbatul dela soci'a sa, ori dela parinti ca diestre; inventariul facutu despre obiectele diestrei etc.

c) documentele orbilor, mutilor, surdilor, (daca acestia nu sunt scrie,) precum si a surdo-mutilor.

Tota aceste afaceri, dela 1-a augustu 1875 incolo, numai atuncea au poterea documentelor de valoare, daca sunt facute prin notariulu publicu.

Nu sufera indoiela, că legea notariala, candu documentele de sub a) si b) le-a declarat de competitint'a eschisiva a notariului publicu, a voit u se faca posibilu, de a se incunjurá inselatiunile cele multe, ce se facau pana acum cu contractele de casatoria, cu recunoscintiele despre primirea diestrei, cu transcrierea aferent barbatului pe numele socii etc. Se scie, că daca pàtile casatorite voiau se iusile pre creditorii barbatul: acésta o poteau face pana acum forte usioru si fara de a poti fi pedesit, căci faceau intre sine contracte de casatoria, recunoscintie false despre primirea diestrei, si puneau la documentu unu datu de mai nainte, adeca: se antedatuu. Asemenea documente apoiau in tabularu in carteau funduala seu se incepea procesu si se efentua esecutiune falsa in contra barbatului, si prin acestu abusus firesce creditorii cei adeverati erau eludati si inselati; căci pentru esecutiunea pretensiunii loru nu mai era nici o avere.

Asemenea inselatiuni si eludari dela 1. augustu incole nu se mai potu intempla, si nici pàtile casatorite nu mai potu fi suscipio- verat in contra sine, prin caro ar vré se insile pre creditori; pentru că asemenea documente dela 1. augustu incolo numai atuncea au potere, daca sunt facute prin notariulu publicu.

Negresitu este bine si consultu, ca neamurile de aproape, precum tat'a si feclorii, frati si sororile, cumnatii etc. se-si faca tota documentele loru de adreptulu si numai la notariului publicu; căci prin acésta nu numai că auin mana unu documentu, ce nu se poate ataca, ci totodata scapa de suspicionarile celor multe, si nu li se mai pote dice, că au facutu contractu falsu, neadeverat, ma scapa si de o multine de procese, ce li s'ar poté face din partea altoru rudenie, ori din partea creditorilor.

Totu din aceste motive ar fi bine si de dritu, ca tota documentele private, ce s'au facutu pana acum intre persoanele pomenite — se se prefaca in documentu notarialu; ceea cun g. 81. a legii notariale este iertatu. —

III.

Espre agendele si competitint'a nota- riului publicu in specie.

Insomnàmu aci indata, că Notariulu publicu este indreptatatu a face documente auctio- nante notariali nu numai in cancelarif'a sunde-si are resiedint'a, ci ori unde in cercu- eu seu notarialu. Pote face documente notariali nu numai pentru poporul din cerculu s, ci si pentru locuitorii din alte cercuri si d'alte comitate, daca ei singuri vinu la notariului publicu. Nu se ieră ince, că notariulu publ. se faca atare documentu afara din cercu- eu. La notariulu publ. potu veni pàtile de oricare comitat, daru elu nu poate fi d'altoriu tribunalu, de care se tiene lulu cancelarie lui, spre a face documente notariali.

Chiamarea notariului publicu este:

1.

a face documente publice notariali des- pote afacerile poporului, prin cari se regu- la dreptulu privatu alu seu:

Si adeca:

a) contracte despre predarea si investi- i precum si despre împartirea aferent, con- te de arenda, de rente, seu de venit, contracte de asociare (tovarasiu), de liberare (misiu), donatiune si peste totu: ori-ce con- tu ce se face intre doue seu mai multe jone, precum si testamentele, adeca dispu- ia de avere pentru casulu mortii.

Pentru astfelu de documente notariulu publ. are se capete urmatorele tasse fissate a valoarea obiectului, adeca:

pana la 200 fl.=1 fl;

" " 500 fl.=2 fl;

" " 1000 fl.=3 fl;

" " 2000 fl.=4 fl;

" " 5000 fl.=5 fl;

er peste 5000 fl. dela fiecare 1000 fl. cete 50 cr.

Afara de acésta tassa mai are se capete notariulu publ. pentru descrierea, depurarea documentului cete 10 cr. dela fiecare pagina, carea are 25 sile scris, er daca pe o pagina a scriu mai multu decatá 25 sile, seu daca documentul este provoziu cu rubrice, seu cu cifre (numere) multe: i se platesc cete 20 cr. dela fiecare pagina.

b) Obligationi si alte dechiaratiuni de oblegamentu, cessioni, impacatiuni despre cu- taro suma de bani, dechiaratiuni de zalogare (pemnorare) de chezezia seu ascurare; docu- mentele fundationali, dechiaratiuni de as- signare, cu unu cuventu: ori ce dechiaratiune unilaterali.

Pentru aceste documente tassele sunt urmatorele:

pana la 300 fl.=1 fl;

" " 800 fl.=2 fl;

" " 2000 fl.=3 fl;

" " 5000 fl.=4 fl;

er peste sum'a acésta dela fiecare 1000 fl. cete 25 cr.

Tass'a pentru descriere — ca mai susu, dela fiecare pagina 10 si respective 20 cr.

c) Plenipotintie, ce se dau advocatilor, seu altoru persoane, mai departe atestate simple, ori dechiaratiuni de acele, prin cari se dà dreptu de intabulare seu stabulare din carteau funduala, seu daca acele cuprindu in sine dreptu de prioritate, ori abdicero de dreptu.

Tass'a acestor'a e: 1 fl; er pentru descriere: ca mai susu. —

De competitint'a notariului publicu se tine mai departe:

2.

Documentele private a le provede cu po- terea unui documentu publicu autenticu.

Legea adeca ieră apriatu, că daca ci- neva pastră in casa la sine atare documentu privatul de mai multi ani, seu daca acuma i se face atare documentu privatul prin cutare advocatu, preotu, — acestui documentu se-i potea imprumută potere autentica, intocmai precum au documentele publice. Documentele private deci, ce s'au facutu pana acum, se potu preface in documente notariale si au totu acea potere in tota privint'a, ca si documentele originalmente notariale.

Intre asemenea imprejurari nu se poate din destulu recomandă poporului romanu, —

că se compută pentru oră antaia de lucru 4 fl. și pentru fiecare mai de parte diuumetate de ora începută căte 2 fl.

Pentru autenticarea testamentelor aduse găta la notariu, se plătesc 4 fl.

4.

Estradarea de adeverintie, precum sunt:

a) legalisarea copiilor;

Tass'a este daca copia face celu multă două pagini și o pagina nu trece peste 25 lire — 30 cr. pentru fie care pagina urmatării căte 10 cr.

b) Autenticarea estrasselor din cărțile (protocoalele) comerciale și de întreprinderi;

Tass'a e: pentru 2 pagini 50 cr; pentru fiecare pagina urmatării 15 cr.

c) Traducările dintr-o limbă în altă;

Tass'a e: pentru 2 pagini 2 fl; pentru fiecare urmatării 1 fl.

d) Autenticarea traducerilor aduse găta la notariul public;

Tass'a e: pentru 2 pagini 1 fl; pentru fiecare ce urmări 50 cr.

e) Legalisarea subscrigerii de nume;

Tass'a e: pentru una subscrisie 50 cr; pentru mai multe subscrigeri la unu document, se plătesc după fiecare subscrisie urmatării numai căte 25 cr.

Pentru protocolul de autenticare deosebitu 25 cr.

f) Adeverirea preseñării cutării documentu;

Tass'a e: 1 fl.

h) Autenticarea deciselor din adunările generale ale societăților cu acțiuni, ori ale comitetelor și a direcțiunilor lor;

Tass'a e: 5 fl. peste onorariu după timpu si pentru descriere.

i) Atestarea licitațiunilor și ofertei lor intemperate, precum și a altor fapte prețioase.

Sub alte fapte se intieleg astfelii de fapte său afaceri, cari în vietă si în comerțul de multe ori se ivesc între omene, a căroru intemplantă său neintemplantă are urmări de dreptu pentru ună sau altă parte; de exemplu: daca s'a legatuitu cineva a furnisi, (liferă) — vre unu negoziu, adeverintă către implită său ba; — deca a comandatui cineva negoziu, — că ore ajunsu-a acelu negoziu la timpul desfășurării său ba; — deca o avere esărendată este de predatui arendatoriu său proprietariului, — că ore obiectul de arenda — aflat-se în acea stare, ca să se poată predă în inteleșulu condițiunilor; — deca cineva spre inchiașarea unei afaceri are a se prezenta; — că ore la timpul prefiptu să se infaciștă său ba; — la predare faptică a unui — lucru dovedirea indeplinirei predării si primirei faptice; etc.

Tass'a e: 1 fl. afara de onorariu pentru perderea timpului si pentru descriere:

k) Atestare despre incunoscintări, precum: adunării, abdicării de arenda, de capitală si altele, — proteste, etc.

Tass'a e: 3 fl.

l) Adeverintie despre cuprinsulu si despre spedarea cutării comunicatu;

Tass'a e: 1 fl; deosebitu socotindu-se tass'a pentru descriere.

m) Protestarea politișilor (cambioru, Wechsel);

Tass'a e: 2 fl. 10 cr; pentru impărtășirea protestului prin postă: 50 cr.

5.

Notariul publicu este chiamat a pastră documente, bani, si lucruri ori chărție de valoare.

Legea notarială prin aceasta dispunea că dă dreptu părților de a si depune la notariul publ., la unu locu securu, documentele loru scumpe si folositore, precum sunt: obligatiunile, politiele, contractele, testamentele, donatiunile, chitantele, etc. Depunerea documentelor mai vertosu atunci se intemplată, candu cineva caletoresce de a cesa pe unu timpu mai lungu ori mai scurtu, precum si atunci, candu cineva n'are locu destulu de securu a casa pentru pastrarea loru.

Banii găta, chărțile de pretiu si de credițiu inca se potu depune pe unu timpu scurtu si in modu provizoriu la notariul publ. spro acelu scopu, ca acestea se predă cutării persoane, judecătoriei ori altei autorități publice.

Forte adese ori se intempla in vietă, că cineva pe basă contractelor de arenda etc. este imbiat a primi o sumă anumita de bani, ori chărție de valoare, celu imbiat in se din una său alta causa nu vră se primășca banii. In casulu acesta, pana acumă respectivul era silut pe o cale lungă si imprăștiate cu multe spese, a depune banii la judecătorie, si i constă multu timpu si neplacere, pana candu apoi si-potea scôte banii dela judecătorie.

Acăstă dela 1. augustu incolu incetă; căci celu ce vră se depuna bani găta pentru cineva, n'are de cătu a se duce la notariul publicu, care apoi imbiat pa respectivul cu banii, si daca nu ii primeșce, ii depune elu insusi la judecătorie. Cu unu enventu: notariul pub-

licu implinește totă afacerile ulterioare in numele depunetorului.

Tass'a e: pentru pastrarea documentelor 1 fl. 50 cr; daca documentul trece peste 20 căle — 2 fl. 50 cr; si in urma: pentru pastrarea mai multor documente, dela fiecare documentu urmatoru 25 cr. Pentru pastrarea si estradarea banilor găta său a chărților de pretiu 2 fl; pentru depunerea acestor la judecătorie 1 fl; ér daca sumă trece peste 1000 fl. tass'a se poate socoti după timbul perduțu.

6.

Inventarea si pertractarea lasamentelor asemenea se tiene de competenția notariului publicu. In aceste cause inceste elu functionedia ca esimulu si incredulutu judecătoriei — pretotindeni, unde sunt interesatii minoreni; ér la lasamenturi de aceea, unde toti credii sunt maiorenii, va se dica: in casuri de aceea, unde judecătoria n'are a se mestecă in trebile moscenitorilor, notariul publicu la cercerarea moscenitorilor inventădă lasamentul, ma face intre moscenitori si împărtirea averii, in calitate de notariu publicu.

Din vieti practica s'a potutu convinge totu insulu, ce neplaceri, si căte procese se nascu mai la fiecare lasamentu intre moscenitorii testamentali si legali, intre acesti si intre legatari; a potutu vedea totu insulu, ce multu timpu tiene si căte spese recore unu la samentu pana la împărtirea faptică si transcriferea finale in cartile funduali, cum adeseori au fostu ingreuiati moscenitorii si din partea erariului cu tasse forte mari si necompetenți, numai pentru că nu se sciau adeveratii moscenitori, nu se sciau detoriele, nici lasamentul curat.

Totă aceste greutăti si neplaceri in mare parte voru incotă prin introvenirea notariului publicu, de ore — fiindu elu responsabilu pentru observarea exactă a legei de timbru si de tasse erariali, — moscenitorii nu voru fi ingreunati cu pedepse de timbru si de tasse etc. — Pentru aceea nu se poate din destulu recomandă poporului nostru, ca pentru incunigurare multor neplaceri si pentru efectuarea cătu mai grabnica a împărtirei lasamentului, in totu casulu, si daca nu se află minoreni intre moscenitori, să se întoarcă către notariul publ. si să-i cera intrenirea.

Tass'a e: la inventarea lasamentului pentru 1/2 de di 3 fl; pentru o diua intrăga 5 fl. Tass'a pentru pertractare, unde sunt minoreni, o stabilisce judecătoria, cu privire la marimea petractării si la timpul intrebuințiatu. Unde sunt numai maiorenii: tass'a se otareasce in cointelegeră imprumutata a părților, său prin judecătorie.

Notariul publicu este mărginitu.

7.

A inventă massale concursuali si a efectuă licitațiuni.

Acoste le indeplinește notariul publicu din increditarii si ca esimulu judecătoriei. Licitatiunile, ce nu se ordinădă prin judecătorie in cause procesuali, ei se fac numai din bună voia părților, adeca din mana liberă, asemenea le efektuește notariul publicu.

In urma notariului publicu este independentă:

8.

A face ori ce suplice (rogări) către autoritățile publice, precum si la judecătorie, afara de cauzele procesuale. De ore ce notariul publ. este indatorat si in privintă a aplișor a observă legile si ordinatiunile, trebuie să le provéda acele cu subscrisarea numelui seu, (semnatura); deci si din acestu pută de vedere potu avea părțile garantia deplină in privintă a compunerii corespondenție a apărătorilor prin notariul publicu.

Astfelii de suplice sunt d. e.:

a) La judecătorie: pentru transcrierea aferente nemiscătorie, pentru intabularea de detorie, pentru recunoșterea dreptului de prioritate, si renunțare de acel, precum si pe tru ori ce cauza dela cartea funduala, afară de procesu. Mai departe: pentru improtocilarea firmelor negotiatori, autenticare cărlor comerciantilor; pentru primirea loru său prin ofertele loru benevolu, cu atâtua mai multu, căci — asi credem, că trebuie să ni fie tuturor priceputu dejă, cumca in timpul de facă numai inca prin sprinjire reciprocă si concordia intima potem să ne pastrăm si cultivăm cele mai prețiose tezauri, ereditate dela străbunii nostri!

Tassele acestor suplice, de orece ele sunt de multe feluri, si difere forte multu intre sine, atât in privintă asemnatăii caușii, cătu si in privintă a estensiunei, nu sunt stabilită, ci s'a lasat in inviorei imprumutate a părților si cu notarii publici; negresit in se notarii publ. chiar si in interesul loru propriu daca nu mai pucinu, de securu că nu voru pretinde mai multu decâtă advocații pentru asemenea lucruri.

Peste totu: notariul publicu stă neconținut in serviciului publicului intregu, in totă afacerile si pretotindenta unde se lucrează despre atare dreptu, indreptatire ori adeverire, si deoarece notarii publici, ca nici organe autentice, de specialitate, cunosc si pricepu totă legile tiei, ér tacsele loru in cele mai multe casuri sunt stabilită: nu este temore, că ei voru abusă de increderea poporului, ori că voru luă tasse indoite său intreite dela părți, acăstă cu atâtua mai vertosu nu, căci notariul publicu de o parte este legat cu juramentul seu de a servi cu onore publicului, a nu abusă de incredere, si de legile tiei, ér de alta parte pentru că elu a depus la tribunul sau cautiu anumita de 2000 si de 4000 fl. in bani găta, ori intabulatiune hipotecaria, cu acelu scopu, ca din acăsta suma să se poată dospagubi totu insulu, caruia notariul prin negrigirea sa, ori din vointia rea, i-ar fi facutu paguba.

Afara de această notariul publicu, spre mare garanție a publicului, este supus unei pedepse forte aspre in orice casu de neglijință, pagubire, ori rea vointia, prin urmare abia se poate trage la indoială, că notariul publicu va grăbi să-i împlinescă detorintile sale cu cea mai mare acuratetă si punctualitate, ma este afara de totă indoială, că prin laboriositatea, si onorabilitatea sa elu insu-si se va săli a căsciga simpatie si incredere publicului celui mare.

Publicațiune oficiale.

Nr. 354 sc.

ex 874.

Către toti invetitorii romani gr. res. din diecesa a Caransebesului.

Deoarece in adunarea generală ultima a Reuniunii invetitorilor romani gr. res. din diecesa Caransebesului, in Bocia montana, conformu §-lui 24 din statutele ei, s'a fostu otarită tineretă adunări generală pentru anul 1873 totu in acestu locu, dar fiindu că in acestu anu a intrenuitu epidemie a cholerică, si acea adunare nu s'a potutu tine, si prin urmare nici nu s'a potutu decide locul si timpul — unde si candu să se tina adunarea generală pentru anul 1874; astă Consistoriu diocesanu ca senatul scolariu, avendu in vedere mancitatea statutelor pentru unu atare casu — de o parte, de alta parte dorindu a dă ocasiune membrilor Reuniunii spre a putea îngriji de o modificare mai corespondență a statutelor ei, — in puterea inspectiunii supreme scolari coafesiuniali: *consiliul adunării generală a Reuniunii invetitorilor romani gr. res. din diecesa a Caransebesului pentru anul curent 1875 la Buziaș* pe diu'a de domine Cain 27 iuliu cal. vechiu.

Ceea ce se aduce la cunoștința invetitorilor membri ai susamintitei Reuniuni sunt a se putea infacișa cătu mai numerosi la convocată adunare generală a anului curientu.

Caransebesiu, din siedintă consist. scolară, tinență in 15 iuliu 1872.

Ioanu Popasu mp.
Episcopul diocesanu.

Invitatările!

In 8 augustu st. n. a. cur. la scaldele dela Stoica in Transilvania, avendu a se arangia unu balu intră favorea scolii populare romane gr. cat. din Lapusulung. la această petrecere prin acăstă se invita cu onore toti binevoitorii sprinjitorii de scouri filantropice, rogandu-se a onora cu prezentă a loru său prin ofertele loru benevolu, cu atâtua mai multu, căci — asi credem, că trebuie să ni fie tuturor priceputu dejă, cumca in timpul de facă numai inca prin sprinjire reciprocă si concordia intima potem să ne pastrăm si cultivăm cele mai prețiose tezauri, ereditate dela străbunii nostri!

Lapusulung. in 20 iuliu 1875.

Comitetul aranjatoriu.

(Indreptare.) In corespondența din cercu Bocia, nrul 45 s'a stracorat unel smintă tipice, dintre cari indreptă nu aci următoare două: In alineatul alu 3-lea, sirul 8 de din diosu, in locu de cavelul „impuscare” este a se căfi „restare”, éra in alineatul alu 4-lea sirul 10, in locu de „contra candidatului” — *contra candidatului*.

Indreptandu acestea, nu potem să ne pastrăm si cultivăm cele mai prețiose tezauri, ereditate dela străbunii nostri!

Oravita-romana in 1 iuliu 1875.

1-3(s) Comitetul parochialu, in coțilegare cu dlu Protopresbiteru tractualu.

Publicațiuni tacabile.

Concurs:

Pentru vacanța parochia gr. or. romana din Ohaba-Mutnicu, prototratul Caransebesului, comit. Carasului, proveduta cu unu capelan pe a trei-a parte din venitul parochialu si unde se afia o vedova preotesa, carei a i se cuvine pre unu anu intregu diumatate din totă venitele parochialu ce le-a avut reprezentatul preotu P. Galiciu, — se publică concursu cu terminu de 6 septembrii de primă escire in „Albina.”

Dotatiunea se cuprinde din 1. sesiune de pamant si din stolariu indatenat si regulat in siedintă a comitetului parochialu de astazi.

Concurrentii au a-si instruită petitionile cu documentele prescrise in stat. org. si normate cu ordenatiunea consistoriale din 7 maiu 1873, nr. 409 bis. si pana la terminu a se subseră pre on. scaunu prototratul din Caransebes, adresandu-le insa comitetului parochialu.

Ohaba-Mutnicu in 28 iunie 1875.

1-3(a) Comitetul parochialu, in coțilegare cu pré on. d. prototratul Nicolae Andreeviciu.

Pentru vacanța statuine invetitorescă din Vermesiu, protopresbiteratul Jebelului, cu care statuine este impreunat unu salariu de 200 fl. v. a. in bani, cartiru liberu, una intravilanu de 1/2 jugeru si extravilanu de 2 jugere pamant aratoriu, 8 stangeni de lemn, din cari se incaldește si scolă, si dela ingropării căte 20 cr. v. a.

Recursele instruite cu totă documentele prescrise de stat. org. sunt a se tramite rezimului dnu prototru Aless. Ioannovicu in Zeebel.

Vermesiu, in 3 iuliu v. 1875.

1-3(r) Comitetul par. gr. or. rom. in coțilegare cu dlu prototru tractualu.

Pentru vacanța parochia din N. Maros, protopop presbiteratul Beliului, in comit. Bihor.

Emolumintele sunt:
a) Pamant aratoriu de 20 cubule;
b) Cuartiru liberu cu intravilanu 800 fl.;
c) 70 bradis de cucurudiu, si
d) Stolele indatinat.